

Đề thi thử tuyển sinh lớp 10 môn văn 2020 trường THCS Tân Dân

I. Phần đọc hiểu (3,0 điểm)

Đọc khổ thơ sau và trả lời các câu hỏi:

Trăng cứ tròn vành vạnh

kẻ chi người vô tình

ánh trăng im phăng phắc

đủ cho ta giật mình,

(Theo SGK Ngữ văn 9, tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2018)

Câu 1 (1,0 điểm): Khổ thơ được trích trong tác phẩm nào ? Tác giả là ai ? Nếu hoàn cảnh sáng tác của bài thơ.

Câu 2 (1,0 điểm): Trong khổ thơ, tác giả đã sử dụng biện pháp tu từ nào ? Nêu hiệu quả diễn đạt của biện pháp tu từ ấy

Câu 3 (1,0 điểm): Em hiểu gì về cái “giật mình” được diễn tả trong khổ thơ?

II. Phần làm văn (7.0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)

Có ý kiến cho rằng: "Hi vọng được tìm thấy trong mỗi chúng ta và nó có thể mang ánh sáng vào những nơi tăm tối nhất". Hãy viết một đoạn văn (khoảng từ 15 đến 20 câu) trình bày suy nghĩ của em về ý nghĩa của hi vọng.

Câu 2 (5,0 điểm)

Cảm nhận của em về vẻ đẹp nhân vật anh thanh niên trong tác phẩm "Lặng lẽ Sa Pa" của Nguyễn Thành Long.

Đáp án đề thi thử vào 10 môn Ngữ văn THCS Tân Dân

I. Phần đọc hiểu (3,0 điểm)

Câu 1 (1,0 điểm): Khổ thơ được trích trong tác phẩm Ánh trăng của Nguyễn Duy.

Hoàn cảnh sáng tác: Nguyễn Duy viết bài thơ “Ánh trăng” vào năm 1978 ,tại thành phố Hồ Chí Minh -nơi đô thị của cuộc sống tiện nghi hiện đại, nơi những người từ trận đánh trở về đã để lại sau lưng cuộc chiến gian khổ mà nghĩa tình. In trong tập thơ “Ánh trăng” của Nguyễn Duy – tập thơ đạt giải A của Hội nhà Văn Việt Nam năm 1984.

Câu 2 (1,0 điểm):

- “Ánh trăng im phăng phắc” => biện pháp tu từ nhân hoá khiến hình ảnh vầng trăng hiện ra như một con người cụ thể, một người bạn, một nhân chứng, rất nghĩa tình nhưng cũng vô cùng nghiêm khắc đang nhắc nhở con người.

Câu 3 (1,0 điểm):

Cái "giật mình" :

- Là cảm giác và phản xạ tâm lý có thật của một người biết suy nghĩ, chợt nhận ra sự vô tình, bạc bẽo, sự nông nổi trong cách sống của mình.

- Là sự ăn năn, tự trách, tự thấy phải đổi thay trong cách sống.

- Là lời nhắc nhở bản thân không bao giờ được làm người phản bội quá khứ, phản bội thiên nhiên, sùng bái hiện tại mà coi rẻ thiên nhiên.

II. Phần làm văn (7.0 điểm)**Câu 1 (2,0 điểm)**

Vấn đề cần bàn luận: Ý nghĩa của hi vọng.

1. Dẫn dắt và giới thiệu vấn đề: Hi vọng duy trì cuộc sống của chúng ta mà không có gì có thể thay thế được là một quan điểm đúng đắn và khẳng định được ý nghĩa của hi vọng trong cuộc sống của con người.

2. Giải thích vấn đề

- Hi vọng là gì? Hi vọng là niềm lạc quan, tin tưởng vào những điều tốt tốt sẽ đến với mỗi chúng ta.

=> Sống trong niềm tin, hi vọng là một điều cần thiết đối với mỗi người để vượt qua mọi khó khăn.

3. Bàn luận vấn đề

- Biểu hiện của những người luôn hi vọng: đó là những người luôn sống lạc quan, tin tưởng vào bản thân và tương lai tốt đẹp đang ở phía trước chờ đợi họ.

- Vì sao hi vọng được tìm thấy trong mỗi chúng ta và nó có thể mang ánh sáng vào những nơi tăm tối nhất"

+ Trong cuộc sống mỗi chúng ta sẽ phải trải qua rất nhiều khó khăn, vấp ngã, nếu sống không có niềm tin bạn sẽ không thể đương đầu với mọi thử thách, sẽ trở thành kẻ thua cuộc.

+ Đánh mất sức mạnh hi vọng, niềm tin chúng ta sẽ đánh mất cả tương lai của bản thân.

- Ý nghĩa của sự hi vọng.

+ Đem lại niềm tin cho con người, giúp họ vượt qua mọi khó khăn, thử thách. Là phương hướng giúp ta tìm ra con đường tiến tới phía trước, tìm được lối ra trong những lúc bế tắc nhất của cuộc sống.

+ Hi vọng giúp con người sẵn sàng khám phá những điều mới mẻ, giúp ta đặt đôi chân chúng ta lên con đường mà mắt chúng ta không nhìn thấy được.

+ Những người luôn lạc quan, hi vọng còn được sống một cuộc sống hạnh phúc, họ truyền cảm hứng sống đến những người xung quanh.

- Dẫn chứng

+ Nick Vujicic dù bị cụt cả chân và tay, nhưng với niềm tin, hi vọng anh đã vượt qua mọi trở ngại, trở thành diễn giả nổi tiếng thế giới, truyền cảm hứng đến biết bao người.

+ Sylvester Stallone: Do chấn thương lúc mới sinh, Sylvester liệt một phần mặt và lưỡi, miệng bị lệch. Những dị tật đó khiến ông thường nói lắp, nhưng không thể ngăn cản ông trở thành diễn viên, biên kịch, đạo diễn kiêm nhà sản xuất nổi tiếng.

4. Mở rộng vấn đề và liên hệ bản thân

- Hi vọng không đồng nghĩa với việc bạn chỉ ngồi đợi kết quả mà không có bất cứ hành động nào.

- Hi vọng phải gắn liền với sự nỗ lực, cố gắng không ngừng, không nản chí hay bỏ cuộc lúc nguy nan, chỉ khi ấy bạn mới có thể thấy ánh sáng nơi cuối con đường.

- Liên hệ bản thân

Câu 2 (5,0 điểm)

a) Mở bài

- Giới thiệu tác giả Nguyễn Thành Long và tác phẩm Lặng lẽ Sa Pa

+ Nguyễn Thành Long là cây bút chuyên viết về truyện ngắn và kí, các tác phẩm của ông là luôn tạo được hình tượng đẹp, ngôn ngữ ngọt ngào, giọng văn trong trẻo, nhẹ nhàng, gần gũi.

+ Tác phẩm Lặng lẽ Sa Pa viết năm 1970, sau chuyến đi thực tế Lào Cai của nhà văn, tiêu biểu cho phong cách Nguyễn Thành Long, ca ngợi những con người lao động thầm lặng, say mê hiến dâng tuổi trẻ và tình yêu của mình cho quê hương, đất nước.

- Khái quát về nhân vật anh thanh niên: đại diện tiêu biểu cho vẻ đẹp của những con người lao động với công việc thầm lặng, những con người lao động bình thường mà cao cả, những con người đầy quan tâm, đầy trách nhiệm đối với đất nước.

b) Thân bài

*** Khái quát về công việc của anh thanh niên**

- Anh thanh niên làm kĩ sư khí tượng thủy văn trên đỉnh Yên Sơn cao 2.600m.

- Nhiệm vụ của anh là đo gió, đo mưa, đo nắng, tính mây, đo chấn động mặt đất, dự vào việc báo trước thời tiết hằng ngày để phục vụ sản xuất, phục vụ chiến đấu.

=> Công việc đầy gian khổ, thách thức, đáng sợ hơn cả là phải đối diện với nỗi cô đơn "thèm người".

*** Luận điểm 1: Anh thanh niên say mê và có trách nhiệm cao trong công việc**

- Anh làm việc một mình trên đỉnh núi cao, chấp nhận cuộc sống cô đơn, xa cách với cộng đồng.

- Mỗi ngày đều phải báo cáo số liệu cụ thể vào 4 mốc thời gian là 4 giờ sáng, 11 giờ trưa, 7 giờ tối và 1 giờ sáng.

- Anh làm việc trong điều kiện thời tiết khắc nghiệt:

+ có mưa tuyết, trời tối đen, "gió tuyết và lặng im ở bên ngoài như chỉ chực đợi mình ra là ào ào xô tới"

+ "gió thì giống những nhát chổi lớn muốn quét đi tất cả, ném vứt lung tung... Những lúc im lặng lạnh cánh mà lại hùng hực như cháy. Xong việc, trở vào, không thể nào ngủ được".

-> Nghệ thuật so sánh, liệt kê, nhân hóa được dùng hiệu quả, giúp người đọc cảm nhận thật rõ về sự khắc nghiệt của thời tiết Sa Pa.

- Thái độ của anh với công việc:

+ Vui vẻ, hồ hởi chia sẻ về công việc của mình rất chi tiết, tỉ mỉ, đầy hào hứng.

+ Dù ở bất cứ hoàn cảnh nào vẫn luôn chăm chỉ, cần mẫn, đều đặn hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình.

=> Anh thanh niên là một người yêu công việc, say mê lao động; có tinh thần trách nhiệm cao, có lí tưởng sống đẹp và tinh thần vượt khó, sẵn sàng chấp nhận thử thách.

*** Luận điểm 2:** Anh thanh niên có lẽ sống, lý tưởng sống cao cả đáng trân trọng

- Sống giữa những năm tháng chống Mĩ, anh luôn khát khao được cầm súng ra mặt trận, anh đã cùng bố viết đơn xin ra lính...

- Ý thức được ý nghĩa thiêng liêng của công việc, anh sẵn sàng vượt bao thử thách, gian khổ, đặc biệt là nỗi cô đơn để hoàn thành nhiệm vụ.

- Cũng vì ý thức trách nhiệm ấy mà anh không những không cảm thấy chán, không cảm thấy sợ mà còn đặc biệt yêu nghề, say mê với công việc của mình: "Khi ta làm việc, ta với công việc là đôi..."

*** Luận điểm 3:** Anh thanh niên có tâm hồn trẻ trung, yêu đời, yêu cuộc sống

- Là thanh niên, lại sống nơi heo hút, vắng người, nhưng anh không sống buông thả mà đã biết tổ chức cho mình một cuộc sống khoa học, văn hóa:

+ Căn phòng, nhà cửa gọn gàng ngăn nắp;

+ Trồng hoa tô điểm cho cuộc sống của mình

+ Nuôi gà tăng gia sản xuất, phục vụ cho cuộc sống của chính mình

+ Thỉnh thoảng xuống núi tìm gặp lái xe cùng hành khách để trò chuyện cho vui nỗi nhớ nhà.

-> Anh thanh niên có tinh thần lạc quan, yêu đời, sống khoa học.

=> Anh thanh niên đã chiến thắng nỗi cô đơn và tạo cho mình một cuộc sống đẹp đẽ đầy ý nghĩa với một niềm yêu đời, yêu cuộc sống say mê.

*** Luận điểm 4:** Anh thanh niên cởi mở, chân thành, hiếu khách, chu đáo.

- Niềm vui được đón tiếp khách dào dạt trong anh, bộc lộ qua từng cử chỉ, nét mặt, lời nói:

+ Biếu bác lái xe củ tam thất

+ Tặng bó hoa cho cô gái

+ Tặng giỏ trứng gà cho ông họa sĩ

- Anh thanh niên đã bộc bạch nỗi lòng, sẻ chia tâm sự với các vị khách một cách rất cởi mở, không hề giấu giếm

=> Sự cởi mở, những lời tâm sự chân thành của anh thanh niên đã giúp xóa bỏ khoảng cách giữa họ, tạo mối tâm giao đầy thân tình, cảm động.

*** Luận điểm 5:** Anh thanh niên là người rất khiêm tốn, giản dị, lễ phép.

- Khi ông họa sĩ bày tỏ ý muốn phác họa chân dung mình, anh từ chối vì tự thấy mình không xứng đáng với niềm cảm mến và sự tôn vinh ấy

- Anh giới thiệu cho ông họa sĩ về ông kĩ sư ở vườn rau, nhà khoa học nghiên cứu sét...

-> Anh chỉ dám nhận phần nhỏ bé, bình thường so với bao nhiêu người khác.

*** Đánh giá về nghệ thuật xây dựng nhân vật**

- Nhân vật được lí tưởng hóa từ nhiều điểm nhìn, nhiều góc nhìn

- Nhân vật được đặt trong tình huống đặc sắc:

+ Là thanh niên trẻ trung, sôi nổi, yêu đời nhưng lại làm việc ở một nơi heo hút, hẻo lánh và cô đơn.

+ Cuộc gặp gỡ ngắn ngủi giữa anh với ông họa sĩ, cô kĩ sư trên đỉnh Yên Sơn đã giúp người đọc cảm nhận được vẻ đẹp của anh.

- Không gọi nhân vật bằng tên cụ thể mà bằng đặc điểm giới tính, nghề nghiệp

- Khắc họa nhân vật qua những chi tiết nghệ thuật đặc sắc, giàu sức gợi.

c) Kết bài

- Cảm nhận của em về nhân vật anh thanh niên.

- Liên hệ thế hệ trẻ hiện nay.